

LEGE
privind măsurile de siguranță cu caracter medical și statutul spitalelor de psihiatrie și
pentru măsuri de siguranță

Capitolul I
Dispoziții generale

Art.1. (1) Măsurile de siguranță cu caracter medical reprezintă totalitatea acțiunilor de îngrijire și tratament medical, în condiții de internare obligatorie într-un spital de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, aplicate unui pacient cu patologie psihiatrică, după săvârșirea unei fapte penale. Pacientul este internat ca urmare a unei hotărâri judecătorești rămasă definitivă chiar dacă este aplicată provizoriu, prin care este încadrat în art. 110 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, urmând ca Judecătoria pe raza căreia se află spitalul să verifice măsura de siguranță a internării până la un an de la momentul internării, pacientul sau reprezentantul legal al acestuia precum și spitalul pot iniția, deasemenea, verificarea menținerii măsurii internării obligatorii;

(2) Scopul internării este:

- a) însănătoșirea pacientului sau obținerea unei ameliorări a bolii psihice sau adicției față de substanțe psihoactive care au creat starea de pericol pentru societate și au condus la comiterea unei fapte penale;
- b) ameliorarea comportamentului persoanei, dezvoltarea unor aptitudini și obiceiuri sănătoase, în vederea reintegrării sociale;
- c) protejarea societății prin prevenirea altor heteroagresiuni sau/și autoagresiuni din partea pacientului cu patologie psihiatrică, care a săvârșit o faptă penală, prin managementul medical adecvat.

Art. 2. Prezenta lege reglementează:

- a) Categoriile de persoane care beneficiază de serviciile spitalelor de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță;
- b) Procedura de internare și externare a persoanelor într-un spital de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță;
- c) Circuitul pacienților de la internare până la externare, în această categorie de unități spitalicești;
- d) Particularitățile de îngrijire și tratament al pacienților internați în acest tip de spitale;
- e) Modalități de reintegrare a pacienților în comunitate;
- f) Statutul spitalelor de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță: subordonare, finanțare, normativ de personal, drepturi și obligații ale pacienților internați, drepturi și obligații ale personalului;
- g) Instituțiile și factorii responsabili pentru gestionarea cazurilor acestor pacienți cu tulburări psihice.

Art. 3. În sensul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) Măsuri de siguranță cu caracter medical – măsură de siguranță cu caracter medical instituită în baza art. 109 și art. 110 Cod Penal;

b) Pacient supus unei măsuri de siguranță – persoana cu tulburări psihice aflată în îngrijirea unui spital de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță sau a unei echipe de psihiatrie comunitară; (nu și pacienții menționați în art. 110 CP – *cu boală infecto-contagioasă*)

c) Sentință judecătorească definitivă – Hotărârea unei instanțe de judecată rămasă definitivă prin care se dispune măsura internării obligatorii chiar dacă aceasta are caracter provizoriu.

d) Internare nevoluntară -

Capitolul II **Internarea pacienților**

Art. 4. Categoria de pacienți care se internează în mod obligatoriu într-un spital de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță este constituită din persoanele cu tulburări psihice încadrate, în baza unei hotărâri judecătorești definitivă chiar și cu caracter provizoriu, conform art. 110 din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare, care au domiciliul pe raza unităților administrativ-teritoriale arondate spitalului de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, cu excepția pacienților cu întârziere în dezvoltarea mintală care vor fi îngrijiți în centre de reabilitare și recuperare neuro-psihiatrice aflate în subordinea Ministerului Muncii și Justiției Sociale, precum și a pacienților cu demență în diverse stadii care vor fi îngrijiți în compartimente de specialitate în spitale de psihiatrie generală;

Art. 5. Documentele necesare pentru internarea în spitale de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță a pacienților sunt:

a) Încheiere/sentință/decizie a instanței de încadrare chiar și cu caracter provizoriu în art. 110 Cod Penal rămasă definitivă sau având caracter executoriu;

b) Raport de expertiza medico-legală psihiatrică;

c) Act de identitate sau proces-verbal de identificare întocmit în condițiile prevăzute de art.134 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, cu modificările și completările ulterioare, (cu CNP-ul bolnavului și dovada domiciliului acestuia într-un județ arondat spitalului).

Art.6. Pacienții cu tulburări psihice aflați sub incidența art.109 și art.110 din Legea nr. 286/2009 Codul Penal, cu modificările și completările ulterioare:

a) intră în categoria pacienților asigurați prin efectul legii, nefiind necesară prezentarea unei dovezi de asigurare socială de sănătate;

b) au dreptul la instituirea, conform legii, a unui reprezentant legal sau convențional;

c) pe durata internării se stabilește viză de reședință pe actul de identitate al pacientului, iar la externare asigurările de sănătate și cele sociale revin în sarcina autorităților de pe raza ultimului domiciliu cunoscut.

Capitolul III

Structura organizatorică. Normativul de personal.

Art.7. – (1) Structura organizatorică a spitalelor de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță este aprobată de Ministerul Sănătății și cuprinde cel puțin:

- a) Secții medicale cu un număr de paturi care să asigure cazarea pacienților cu tulburări psihice supuși unei măsuri de siguranță, respectând regula un pacient un pat;
- b) Cameră de gardă și cel puțin o linie de gardă în specialitatea psihiatrie;
- c) Cabinet psihologie;
- d) Cabinet de medicină internă;
- e) Compartiment de pneumoftiziologie – minim unul pe țară;
- f) Cabinet de urgențe stomatologice sau, după caz, cabinet de stomatologie;
- g) Farmacie cu circuit închis;
- h) Laborator de analize medicale uzuale (biochimie, hematologie etc.);
- i) Compartiment de Prevenire a Infecțiilor Asociate Asistenței Medicale;
- j) Compartiment Asistență socială;
- k) Compartiment ergoterapie și terapii ocupaționale;
- l) Compartiment monitorizare video, alarmare și intervenție;
- m) Cameră mortuară;
- n) Registratură și Statistică medicală;
- o) Sector pentru activități recreaționale: bibliotecă, teren/sală de sport, spații pentru relaxare în aer liber, sală de spectacole/evenimente;
- p) Capelă;
- r) Frizerie;
- q) Cameră de izolare;
- s) Compartiment de intervenții rapide pentru prevenirea și controlul manifestărilor de agresivitate specializat și pregătit pentru prevenirea incidentelor de securitate.

(2) Alte structuri decât cele prevăzute la alin. (1) pot fi înființate, la propunerea unității, în conformitate cu legislația în vigoare.

Art.8. Pacienții internați în spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță beneficiază, în mod obligatoriu de următoarele categorii de servicii:

- a) Consultații, tratament și îngrijire în specialitatea psihiatrie;
- b) Evaluare psihologică;
- c) Psihoterapie individuală și de grup;
- d) Ergoterapie și Terapie ocupațională;
- e) Consulturi medicale interdisciplinare;
- f) Consultații și tratamente de stomatologie;
- g) Examen de laborator biochimie, hematologie și imagistică medicală;
- h) Tratamente de specialitate prin internare în alte clinici pentru afecțiuni somatice asociate;
- i) Servicii sociale prin Cabinetul de asistență socială;
- j) Facilitarea accesului la servicii juridice;
- k) Facilitarea accesului la achiziționarea de bunuri de larg consum;

J) Facilitarea accesului la servicii religioase și consiliere spirituală în funcție de confesiune;

m) Activități recreative în incinta unității (activități sportive, plimbări în aer liber, vizionări spectacole de divertisment etc.);

n) Transport al pacientului la instituții de expertiză medico-legală, judecătore, consulturi medicale interdisciplinare;

o) Servicii de pază și supraveghere;

p) Acces la biblioteca spitalului, presă și emisiuni TV, la corespondență privată, serviciul de telefonie și la frizeria unității.

Art. 9. Normativul minimal de personal pentru spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță este prevăzut în anexa care face parte integrantă din prezenta lege și pentru care va asigura în mod obligatoriu resursele financiare necesare pentru asigurarea desfășurării în condiții optime a activității spitalului, prin contract cu CJAS și finanțare directă a ordonatorului principal de credite.

Art. 10. (1) Personalul mediu și auxiliar beneficiază anual, în mod obligatoriu, de cel puțin un curs acreditat de instruire, având ca tematică abordarea/attitudinea și particularitățile de îngrijire ale pacientului cu tulburări psihice în regim de internare conform art. 110 Cod Penal.

(2) Finanțarea cursului prevăzut la alin. (1) este asigurată de către unitatea spitalicească și poate fi organizat în incinta acesteia, cu formatori interni sau externi atestați.

Art. 11. În limitele bugetului, spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță poate asigura periodic participarea personalului la schimburi de experiență în alte unități medicale de profil, din țară sau străinătate;

Capitolul IV **Organizarea activității medicale**

Art. 12. (1) Spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță asigură cel puțin o linie de gardă în specialitatea psihiatrie.

(2) Activitatea de îngrijire în pavilioanele cu bolnavi se organizează în program de 8 ore pe zi în trei ture sau program de 12 ore cu 24 de ore libere în două ture.

(3) Primirea și managementul pacienților veniți pentru internare la camera de gardă, este asigurată de către o echipă formată cel puțin din: medicul de gardă, un asistent medical, doi infirmieri/muncitori de supraveghere bolnavi psihici periculoși instruiți special în abordarea acestei categorii de pacienți.

(4) Pentru fiecare pacient se întocmește un dosar medico-juridic și foaia de observație clinică generală (FOCG) cu anexa de psihiatrie.

(5) Fiecare pacient este integrat zilnic, de către echipa terapeutică și de îngrijire, în activități de ergoterapie și/sau ocupaționale, în incinta secției cu paturi sau în atelierile de ergoterapie, cu întocmirea evidenței scrise, zilnice, a acestor activități (anexă la FOCG), cu acordul medicului curant.

(6) Respectarea drepturilor pacienților cu tulburări psihice, prevăzute de Legea nr. 487/2002, republicată, și alte acte normative care fac referire la această categorie de pacienți, este obligatorie.

(7) Echipa de îngrijire a pacienților este formată din: medic psihiatru, psiholog, asistent medical, infirmier, muncitor de supraveghere bolnavi psihici periculoși, asistent social, ergoterapeut, conform normativelor de personal prevăzute în Anexa la prezenta lege.

Art.13. Evaluarea psihiatrică solicitată de către instanțele de judecată în cazul pacienților supuși măsurii de siguranță a internării medicale poate fi făcută, atât la sediul serviciului/institutului de medicină legală, de pe teritoriul județului în care se află spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, cât și în incinta unității spitalicești, în baza unui protocol încheiat între cele două instituții.

Art.14. Pacienții care nu pot fi transportați din motive medicale la instanțele de judecată, pot participa on-line la procesele în care sunt inculpați sau citați ca martori ori petenți, prin organizarea unei videoconferințe la sediul spitalului de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, de comun-acord cu tribunalul sau judecătoria la care se află procesul pe rol;

Art.15. Externarea pacienților scoși de sub incidența art. 110 Cod Penal prin hotărâre judecătorească rămasă definitivă în baza art. 109 Cod Penal, vor fi monitorizați de către Direcția de Sănătate Publică a județului în care domiciliază, instituție abilitată să desemneze unitatea psihiatrică care va aplica tratamentul psihiatric obligatoriu.

Art.16. În cazul pacienților la care ancheta socială dovedește că suportul socio-familial este deficitar sau inexistent, spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță are obligația să înștiințeze Unitatea Administrativ Teritorială de pe raza județului în care pacientul își avea domiciliul cunoscut înainte de internare în vederea aplicării cu celeritate a măsurilor de suport social pentru punerea în aplicare a prevederilor art. 109 Cod Penal. Unitatea Administrativ Teritorială este obligată să preia de îndată pacientul externat și să notifice Direcția de Sănătate Publică din raza de competență în maxim 30 de zile calendaristice asupra măsurilor întreprinse.

Art. 17. Transportul la domiciliu al pacienților prevăzuți la art. 15 se efectuează de către serviciul de ambulanță al județului în care se află spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță și decontat integral de către ministerul de resort.

Art. 18. Externarea pacienților supuși măsurii de siguranță a internării, este permisă numai după emiterea unei sentințe/decizii judecătorești rămase definitive care stipulează că a încetat sau a fost înlocuită măsura de siguranță a internării medicale.

Art. 19. Pacienții supuși măsurii de siguranță a internării medicale pot părăsi spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță numai sub supraveghere și cu acordul scris al medicului curant în următoarele situații:

a) în cazul deplasării la consultații medicale interdisciplinare în alte unități sanitare, la recomandarea medicului curant sau a altui medic specialist sau în cazul internării în alte clinici de specialitate pentru afecțiuni somatice intercurrente;

b) în cazul prezentării la instanțele de judecată, instituții de expertiză medico-legale, poliție și alte instituții abilitate să solicite prezența pacientului;

c) în cazul decesului unei rude de gradul I și II, la solicitarea scrisă a pacientului, dar numai după evaluarea și obținerea acordului scris al medicului curant, al medicului șef de secție și al conducerii spitalului;

d) în cazul organizării de către spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță a unor deplasări ale pacienților în afara unității, în scop educativ - recreativ, dar numai după evaluarea și obținerea acordului scris al medicului curant, al medicului șef de secție și al conducerii spitalului;

e) în cazul în care un pacient internat în spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță are nevoie de internare într-o altă unitate sanitară, va fi supravegheat de personalul medical din unitatea respectivă, iar spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță va informa poliția din raza de competență a spitalului primitor despre internare.

Art. 20. Supravegherea pe perioada deplasărilor în afara unității va fi făcută de către o echipă formată din personalul medico-sanitar al spitalului de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță și angajați ai Ministerului Afacerilor Interne (poliție sau/și jandarmerie), în baza unui protocol încheiat între spital și aceste instituții;

Art. 21. Exercițarea dreptului de vot al pacienților cu tulburări psihice se organizează în incinta spitalului de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, în colaborare cu biroul electoral de circumscripție în a cărei rază teritorială se află spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, în condițiile legii;

Art. 22. Persoanele care pot solicita încetarea măsurii de internare în spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță sunt: pacientul, familia, alte persoane sau instituții prevăzute de lege;

Capitolul V

Măsuri de securitate aplicate în spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță pentru prevenirea și controlul manifestărilor agresive ale pacienților internați

Art. 23. Supravegherea pacienților internați cuprinde acțiuni de monitorizare a comportamentului pacienților cu tulburări psihice și de intervenție rapidă în cazurile de agitație psihomotorie.

Art. 24. (1) Monitorizarea comportamentului pacienților internați, în incinta spitalului, presupune:

a) existența în fiecare din cele două/trei ture a unei echipe de îngrijire/supraveghere constituită conform graficelor de lucru, formată din cel puțin un muncitor supraveghere

bolnavi psihici periculoși, un asistent medical și un infirmier, după cum se stipulează în normativul de personal;

b) dotarea secției psihiatrice/pavilionului cu echipament de alarmare într-un spațiu restricționat (buton de panică) dar accesibil personalului medico-sanitar și auxiliar care vine în contact direct cu pacienții pentru imobilizare manuală sau prin folosirea dispozitivelor de contenție certificate. Procedura de contenție prin mijloacele menționate se poate aplica pe termen scurt sau planificat pe termen îndelungat;

c) sistem de telefonie internă fixă și/sau mobilă la nivel de spital;

d) sistem de supraveghere video în incinta pavilioanelor cu paturi, în saloane și pe holuri.

(2) Managementul comportamental al pacienților internați în incinta spitalului, presupune și:

a) gard împrejmuit înalt de cel puțin 2 metri, pentru evitarea părăsirii neavizate a spitalului;

b) sistem de supraveghere video în curtea spitalului;

c) echipajul de intervenție în cazul părăsirii fără aviz medical a spitalului de către pacienții internați este format cel puțin din: muncitor supraveghere bolnavi psihici periculoși/infirmieri, personalul din cadrul compartimentului de monitorizare video, alarmare și intervenție nominalizati de către medicul curant/gardă;

d) posibilitatea de a anunța prin serviciul unic de urgență autoritățile competente despre evenimentul de părăsire a fără aviz medical a spitalului.

Capitolul VI

Subordonarea și acreditarea spitalelor de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță

Art. 25. Spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță sunt unități spitalicești cu personalitate juridică subordonate Ministerului Sănătății, în care sunt internați pacienți cu tulburări psihice aflați exclusiv sub imperiul art. 110 Cod Penal.

Art. 26. Procesul de acreditare a spitalelor de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, de către **Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate, denumită în continuare ANMCS**, se face prin aplicarea de cerințe și criterii adaptate structurii și modului de funcționare al acestor unități.

Art. 27. Din comisia de acreditare a spitalelor de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță constituită în cadrul ANMCS face parte cel puțin un medic în specialitatea psihiatrie;

Capitolul VII

Angajarea și salarizarea personalului

Art. 28. În cazul vacantării unui post în spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, se vor lua măsurile necesare organizării cu celeritate a concursului pentru ocuparea acestuia în condițiile legii.

Art. 29. Personalul spitalelor de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, beneficiază de încadrarea în condiții speciale de muncă în vederea pensionării.

Art. 30. Angajații spitalelor de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță beneficiază de un spor aplicat la salariul de bază pentru condiții deosebit de periculoase de 100% pentru tot personalul angajat, cu derogare de la orice prevederi legale contrarii.

Capitolul VIII

Finanțarea spitalelor de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță.

Art. 31. Spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță sunt instituții publice finanțate potrivit dispozițiilor Legii nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 32. Spitalul de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță încheie un contract de furnizare de servicii medicale cu Casa de Asigurări de Sănătate, în condițiile stabilite în contractul-cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, cu prevederi specifice pentru acest tip de spital, în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 95/2006, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 33. Casa de Asigurări de Sănătate este obligată să deconteze integral sumele aferente serviciilor furnizate de către spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță, în condițiile contractului-cadru prevăzut la art. 32. din prezenta lege, fără ca aceste sume să fie limitate de numărul de paturi aprobate la un moment dat în structura spitalului.

Capitolul IX

Atribuții ale Ministerului Justiției în gestionarea pacienților supuși unei măsuri de siguranță

Art. 34. Spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță încheie cu Ministerul Justiției un protocol de colaborare în vederea managementului juridic al pacienților încadrați în prevederile art.110 și art.109 Cod Penal.

Art. 35. Ministerul Justiției asigură și suportă costurile următoarelor servicii de care trebuie să beneficieze pacienții prevăzuți la art. 34, după cum urmează:

- a) cheltuielile de judecată, în condițiile legii;
- b) asigură transportului la serviciile de expertiză medico-legală și instanțe de judecată situate atât pe raza județului unde este internat pacientul, cât și în țară;

c) costurile serviciilor de pază și protecție a bunurilor și valorilor din unitățile de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță.

Capitolul X

Atribuții ale Ministerului Afacerilor Interne în managementul pacienților supuși unei măsuri de siguranță

Art. 36. Spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță încheie cu Ministerul Afacerilor Interne un protocol de colaborare în vederea gestionării pacienților cu încadrare în prevederile art. 110 din Legea nr. 286/2009 privind Codul Penal sau cu procese pe rol, pe perioada internării în spital;

Art. 37. Ministerul Afacerilor Interne asigură supravegherea pacienților prevăzuți la art. 36 în timpul transportului la serviciile de expertiză medico-legală, la instanțele judecătorești și în cadrul activitatilor recreativ-educative organizate extraspitalicesc, conform protocolului de colaborare.

A N E X Ă

I. Normativul minimal de personal de îngrijire pentru spitalele de psihiatrie și pentru măsuri de siguranță

Nr. Crt.	Funcția / personal	Normativ de posturi
1	Medic psihiatru	1/25 paturi/pacienți
2	Personal medicină internă	1 medic medicină internă 1 asistent medical
3	Medic pneumoftiziologie – acolo unde există specialitatea	1 medic pneumoftiziolog
4	Psiholog clinician	2/75 paturi
5	Asistent medical	2/25 paturi/tură de zi 1/25 paturi/tură de noapte
6	Kinetoterapeut	1 la peste 200 de paturi
7	Medic de laborator	1 la peste 200 de paturi
8	Biochimist	1 la peste 200 de paturi
9	Personal Stomatologie	1 medic stomatolog 1 asistent medical
10	Personal CPIAAM	1 medic epidemiolog 1 asistent medical
11	Instructor ergoterapie	2/75 paturi
12	Asistent social	2 la peste 200 de paturi
13	Preot	1/spital
14	Infirmier	1/25 paturi/tură de zi 1/50 paturi/tură de noapte
15	Îngrijitor curățenie	1/150 m ² /tură
16	Muncitor calificat supraveghere bolnavi	1/25 paturi/tură

	periculoși	
17	Profesor de sport	1 la peste 200 de paturi
18	Frizer	2 la peste 200 de paturi

II. Normativul minimal de personal al compartimentului de monitorizare video, alarmare și intervenție

Nr. Crt.	Funcția / personal	Normativ de posturi
1	Supraveghetor sistem video	1 / tură
2	Personal intervenție la alarmă	3 / tură